

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 ft., fél évre 2 ft., negyed évre 1 ft. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: **Papp György.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda.

Hirdetések díjszabály szerint.

A napszámosok bére és a gazdaközönség helyzete.

Elteltek a kritikus napok, tul vagyunk a nehezebb munkán, a kukorica és egyéb növények kapálásán. Igazán, ugyszólva, rettenetes állapot volt ez a gazdákra, azt sem tudjuk jó formán, hol kezdjük hamarabb a munkát, krumplic, répa, törökbuza mind egyformán áhítoztak a kapálásra, mind egyforma gazosok voltak és olyan sárgák, mint a hecticus ember. — Sok gondolkodás után csak oda lyukadtunk ki: azt kezdjük kapáltatni, a melyik a leggazosabb, a legsürgősebb.

Igen ám; de hogyan, mert sokkal könnyebb ezt elméletileg megállapítani, mint a gyakorlatban végre is hajtani. Hisz minden ember, a kit az Isten két kézzel megáldott, ilyenkor dolgozik, még pedig tekintve a munkának rendkívüli sürgős voltát: csak a saját részére; jól tudja a munkás, hogy most munkája bérében, nagy összeget kap és mégis a maga törökbuzáját kapálja meg először s ha azt végézte, csak akkor megy másnak pénzért dolgozni; mert nála első életszükséglet a törökbuza, a többi mellékes.

Akad azonban minden községben egy néhány czellengő, pálinkahős, kiknek „se Istene, se hazája, mégis piros az orcája,” kiknek nincs saját kapálni va-

lójuk s ma itt, holnap ott munkálva, eltelik a hosszú nyár és mégis ősszel annyival tel el, a mennyivel a tavaszt köszöntette. —

Ezek aztán azok a híres munkabérlizitálók, kiállanak a község piaczára, megállapítják maguk között, hogy most a gazdának okvetetlen munkás kell, még a föld fenekéből is, most az ideje tehát, hogy mi is uralkodjunk felettük, szépen megállapítják az 1 f., 1 f. 20., 1 f. 30 kros munkabért, összebeszélnek, hogy ez alól nem állanak dologba s haláltják a gazdák tartozkodó magaviseletét, akkor stricke-olnak a szó valódi értelmében, mert 1—2 nap inkább hazamennek, mint a munkabérből engedjenek, néha 50—70 munkás is visszamegy haza; de a tulcsigázott követelést még sem engedile. S ezt teheti is könnyen, mert a 65 kron azelőtt pár nappal vett törökbuzából még mindig van 2—3 napra való, tehát nem éheznek sem ő, sem családja. Azt persze nem számítja, hogy a napja elvész, sem azzal nem törődik: hogy „az idő pénz.”

Ekkor áll be a gazdára a criticus helyzet; ottvárja a munkája és mégsem tud semmit tenni, ha csak nem adja meg a roppant magas árakat. — Némely aztán ezen kétes helyzetben elveszti ítélő tehetségét és kapkod minden fűszálhoz, mint a vízbehaló, látva a munka sürgősségét, nem vár 1—2 na-

pot, hanem mindjárt megadja az 1 ft 20, 1 f. 30 krt; aztán persze csak egy adjon annyit, már a többi is megy utána, mint a juhnyáj a pásztor után. Tudok pl. a mostani helyzetben egy gazdát, a ki 20 munkást vitt ki déli 12 órákor — esős volt az idő — és a délutáni munkáért 70 mond hetven krt fizetett fejenként. Egy másik mindjárt megígérte első szóra az 1 f. 20 kr. napi bért. Nézetem szerint az ilyen gazda nem méltó az okos, számító gazda névre, hanem fájdalom! ilyen nagyon sok van. — Ezekhez járulnak még aztán az ugynevezett „vincellérek”, kik gazdájuk zsebére gálántul alkuszna, a gazda pedig este fizessen, a jól, rosszul teljesített munkáért.

Szomorú helyzet ez t. gazdaközönség! fizetni egy munkásnak 1 f. 30 krt és a törökbuzáját 65—70 krért prédálni s a többi gabonaneműt hasonlóan.

Igy aztán úgy fogunk előre menni, mint a rák. Így van ez akkor, ha nincs összetartás, megállapodás; hiába igyekezik egy pár értelmesebb gazda mérsékelni az árakat, ha némely hóbortos nem számítva, oda dobja a pénzt. Valljuk meg őszintén, hogy most a nap hosszú, illő tehát, hogy a munkás is elvegye bérét fáradalmas napi munkájának, melyet eső, szél, hideg és melegben kell teljesítenie, a gazda által mindig sarkalva a szorgalmasabb működésre

TÁRCSA

A mi humoristánk.

Van nekünk ilyen is. Kiválóan csak ennek a lapnak a számára dolgozik. — Megvalljuk titokban, azért olyan elterjedt lapunk, a város minden rétegében.

Mert bizonyára látták már önök, hogy kapkodják lapszámunkat, vagy nem látták; na akkor menjünk el önök egy alkalommal, midőn az első szám megjelen; milyen harez van érte mennybeli Isten! A multkor is a rendőrségnek kellett közbe lépni és sikerült is, mert a megjelent rend közeg rögtön kiszorított a saját terimejével vagy három türelmetlen várakozót.

S kérem, ezt a nagy eredményt, mind a mi humoristánk érte el; de annyira már ő sem képes, hogy előfizetési pénzeket tudjon teremteni; mert megvallo az is — talán nem lesznek indiserét, hogy az az óriási tolongás mind a tiszteletpéldányok körül történt.

Azonban még mindig reménykedik a kiadóhivatal, hogy talán ez irányban is ér el valamiféle eredményt; s legyenek önök nyugodtan, ne sajnálják, nem esik terhére a reménykedés, megszokta nagyon; 11 éve mind azt csinálja.

Szeretnék tudni ugy-e, hogy miért beszélek én a mi humoristánkról, mikor még nem szóltam róla semmit. — Legyenek csak türelemmel, megjön az is. —

A mi humoristánk, a humoristák megtestesülése, s igazán mindig rendesen telve van humorról. — S ezért szereti mindenki; szeretik a koreszmárosok mint szintén nagy humoristák, szereti a publikum, és szereti az előfizető közönség; mert kérem ezek is nagy humoristák ám nálunk; hát valjon nem kitűnő humorra vall-e az, mikor ők előfizetési pénz nélkül akarnak előfizetni;

— s ráadásul azt kívánják, hogy mindegyikükbe valami rendkívüli dolgot fedezzen fel a szerkesztőség — S ezen kívül azt hiszik, hogy a Gutenberg fejében azért kaválgott az a nagy olom, a melyből az első betűt formálta, hogy legyen mód, a mivel nem létezőket létezők ké varázsoljon a nyomdafestékekkel összeházasított olom.

Aztán szereti a mi humoristánkat még sok-sok: mindenki. — Legjobb az egész biográfiáját közölni, hogy önök megismerjék; de ő még a születésére sem emlékszik; egyszer csak arra a tapasztalatra jutott, hogy van apja, van anyja; de korábbi dolgokra absolute nem emlékszik vissza; ezt sokan onnan magyarázzák, hogy nagyon fiatal volt, mikor megszületett.

A legtöbb gyermek azzal kezdi szereplését a világban, hogy rögtön el kezd sirni, hiteles bábaforrás szerint ő születése alkalmával olyan arezot csapott, hogy a bába nevető görcsöket kapott s szegény anyának kellett a bábát ápolni; ettől kezdve aztán rémdolgokat beszélnek róla, két éves korában úgy megnevetetett egy búskomor embert, hogy attól a pillanattól kezdve a legkeservesebb pillanatban is nevetésre állt a szája s a nevetés pillanatában a rettenetes kacagás, a legszorosabban begombolt kabátjából kirázta.

Ilyen előzmények után nem csoda, ha tebetsége mesésen fejlett; iskolás korában sötét fátyolt kellett hordania, mert nemcsak tanuló társait, de tanárait elfogta a nevető görcs, mihelyt rá tekintettek, s ha megszólalt, akkor nem volt hatalom, mely a rettenetes hatást meg tudta volna akadályozni; volt rá eset, hogy egész iskola tanuló ifjúságát kirázta a nevetés tanárostaól az iskola ablakán, ajtaján.

Legmagasabb sikerét talán akkor érte el, midőn első humoros tárczáját, egy nagy napilap bevette, azt mondják a megjelenés napján az ország minden zugá-

ban napokig kacagtak, s a tárcza kiszedésekor a szedők oly borzasztó kacagást vittek végbe, a melyet ember nem látott. Egyszer Zaphir, Scarron s a mi humoristánk összetalálkoztak, nem tudom hol, de azt mondják, hogy Zaphir és Scarron akkor kacagta magát agyon szegényletében. Én elhiszem. —

Vége megcsinálta a mi humoristánk a legnagyobb viccet s megházasodott, ez az egyetlen aktus volt talán az, a mi életében komolyan folyt le; hogy mi volt az oka a dolognak, nem tudjuk biztosan, de beavatottak tudni vélik, hogy az anyósa nagy szerepet játszott a dolognál; s el is lehet hinni, mert saját mondása szerint ez az egyetlen élőlény, a kit megkacagtatni nem bírt.

Ez az ember a mi humoristánk, ez fogja nálunk ezután a tárcza rovatot vezetni s legyenek önök meggyőződve, hogy közmegelegedésre; mert mulatni mindenki szeret. — Ha azonban valakinek komoly tárcza kell akkor is forduljanak csak hozzá, ír ő olyan komolyt, hogy a leggazdagabbakat fogják a városban a képük után árvizkárosultaknak tartani és nem a váradjaikat vagy táteiket.

Szóval ő egy irodalmi quodlibet, mindent ír, csak hogy önöknek kedvük teljen, s hogy egyszer lássák be már azt, hogy egy városra nézve nagyon sokat tesz, ha annak bármily csekély irodalmi orgánuma van; mert az a város intelligentiája mellett bizonyít.

S beszéltem humoristánkkal és igazán keserű humorral jegyezte meg: hogy nem érti, miért kell Kanabokának hirlap, ha a kanabokai publikum a hegyaljár járnénapozni.

A mi humoristánk mondott mindent, én csak reprodukálom, a mit ő mondott, de azért a másolat hiteleért felelek.

D₂

De azt hiszem ilyen viszonyok között is meg van fizetve 60 kr. legfenebb 70 krral egy kapás, természetesen egyéb könnyű munka ehhez viszonylag. Most pl. jön a szőlő gyomlálás, nő hát kerdem nem-e tisztességesen díjazva van 50 krral egy férfi munkás ilyen könnyű, babráló munkában. Vagy egy arató férfi nem-e méltányos díjban részesül 60 krjával. Legyünk azonban sokkal szomorubb helyzetre készülve, hiszen már van gazda, ki ma 63 krt adott a szőlőgyomlálónak, pedig nem nagy terméssel dicsekszik. Vagy olyan nagy dolog lett volna hétfőig, 24-ig várni, mikor a kapálás egészen befejezve levén, 50 krért is kaphatott volna munkást.

Tisztelt gazdaközönség! nem folytatom, pedig még igen sok ilyenformán tudnék felhozni, legyen szabad azonban figyelmeztetni, hogy magunk károsítása nélkül ez így tovább nem mehet, jól meg kell gondolni az ügyet, ha élni akarunk!

Itt tenni kell valamit mindenesetre, még pedig minél hamarabb, mert a dolog égetően sürgős. Ne higgyék, hogy ez elmúlik és jobb jövő vár reánk, ez mindannyiszor ismétlődni fog, a hányszor bármely csekély munkatorlódás előáll; a munkások már qualifikáltabbak, hogysem ki ne aknázzák a helyzetet.

Nem tartom magam hivatva kész tervekkel fellépni sokkal csekélyebbnek érzem képességemet erre; hanem vannak Gyulafehérvár városának még sok derék gazdái, kik az évek hosszú során szerzett tapasztalataikat érvényesíthetik, kiknek a gyakorlati élet sok egészséges tanácsot tud adni, e tekintetben is ezek ragadják kezükbe a kormányzást, ezek állapítsák meg a módozatot, melyhez hozzájárulni és azt szorosan betartani, minden gazdának legyen erkölcsi kötelessége.

Talán nem fogok szerénytelességet elkövetni, midőn az ügy kezdeményezését és vezetését, teljes bizalommal szerencsés vagyok felajánlani, mint e tekintetben is érdekeltnek, városunk ügyei vezetésében már ugyanis nagy érdemeket szerzett, derék polgármesterének, Ngs. Novák Ferencz kir. tan. urnak.

Ismerve Ő Nagyságának humánus; de azért erélyes elbánását, teljesen meg vagyok győződve, hogy ha az ügyet kezébe ragadni szíves lenne, annak lesz is sikere és eredménye. Azt is hiszem, hogy ezen kérésem egyuttal a gazdák összességének véleményét is tolmácsolja.

Vegyünk példát a kolozsvári gazdaközönségtől, kik szorultságukban, az erd. gazdasági egyesület útján, a katonaság segítségét kérték a hadtestparancsnokságtól, szóval mindennek van módja csak kezdeményezni és tenni kell.

Fel tehát a munkára! Ha a munkások kartellt alkotnak, miért ne alkothatnánk mi is, hiszen ők sem tartják jobban kezükben a helyzetet, mint a gazdák, mert ha utóbbiak 1-2 napig tartják magukat és nem adják meg mindjárt a magas munkabért, ők is kénytelenek lesznek olcsóbban munkába állani. Csak egy kis kitartás kell az üggyhöz is menni fog.

Tartsunk mi is a példabeszéddel: „Segits magadon, az Isten is megsegít.”
Ifj. Kerekes János.

Az alsófehérmegyei tört., régészeti és természettudományi egyletről.

Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület ez évi első választmányi gyűlését f. hó 19-én Gyulafehérvárt a városház nagytermében Csató János kir. tanácsos alispán elnöklété alatt kiváló érdeklődéssel tartotta meg. A választmányi tagok számosan jelentek meg.

Mintán elnök megnyitójában szép szavakban üdvözölte a megjelenteket, Körödy Péter titkár tette meg a jelentését. Melyekből kiemelendőnek tartjuk, hogy a stockholmi Tudományos Akadémia megkereste társulatot az iránt, hogy kiadványaira nézve lépjen vele cse-reviszonyba. Választmány ezt öröndetes tudomásul vette, mert ebből az tűnik ki, hogy a társulat a külföldön is mindinkább ismeretesebbé kezd lenni, s a cse-reviszonyt elfogadta. Szintén örömmel üdvözölte Barsvármegyének, illetve történelmi, régészeti bizottságának átiratát, melyben az megalakulását tudatja.

Dr. Cserni Béla az apulumi ásatásokról teszi meg jelentését. Az ásatást folytatta m. é. november és december hónapokban; de a tulajdonképeni IV ciklust márczius 1-jével kezdte meg. Akadt 4 helyiség alapfalaira, 4 csatornára, 2 téglajárdányra, és 2 részben al-futási szerkezettel bíró szobának részeire, melyek most ásatnak ki.

A legfontosabb leletek e ciklusban is a bélyeges téglák; talált: Licinianus, — Jun. Adjutor, — Cupitus, — Gemelus, — Antonius Niger, — Julianus, — Hera, — Menander stb. még meg nem fejtett bélyeget. Sok edénytöredék, néhány pénzdarab, esonthajtók, fibula, méceses.

Domaszewski heidelbergi egyetemi tanár, kinek a Corpus Incr. Lat. számára a másolatok felküldettek egy Csernihez intézett levelében azt írja, hogy az említett monumental munkának Dáciára vonatkozó része éppen most van nyomdában, és ebben Cserniről és az egyletről dicsegettel fog megemlékezni, s ha valaki Német-, Francia-, vagy Olaszországban a római régiségek iránt érdeklődik, nagy élvezetet fog találni e régészeti egyesület munkálkodásában, mely még nagy és hosszas feladattal bír.

Választmány mint mindig úgy most is Cserninek munkásságáért nagy elismeréssel volt.

Azután a titkár és Dr. Cserni az egyesületi muzeum részére befolyó adományozásokról tesznek jelentést. Választmány az egyes adományozóknak jegyzőkönyvileg, dr. Reiner Zsigmondnak pedig írásban mond köszönetet.

Fröhlich Gyula pénztárnok jelentése szerint kevés tagsági díj folyt be ebben az évben, a megelőző évekről pedig többen vannak hátralékban.

Választmány megbízása folytán, a múlt évi hátralékosok postai megbízás folytán, ez évié pedig levelezőlapon szólítatnak fel.

Titkár jelenti, hogy új tagoknak jelentkeztek dr. Téry Ödön kir. közjegyző, Sneff József verespataki plebános. Öröndetes tudomásul szolgál, s a titkár a felvételtől az új tagokat értesíteni fogja.

Elbátározta a választmány, hogy megyénkbeli el-távozott főispán, báró Kemény Kálmán Ő Execlájához, mint az egyesület örökös alapító tagjához búcsú —, Zeyk Dániel főispán Ő Méltóságához pedig, mint választmányi taghoz üdvözlő iratot intéz.

A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Tódor József, Avéd Jákó és dr. Cserni Béla urak küldetnek ki.

Az egyesületi muzeumnak adományoztak:

1. Dr. Reiner Zsigmond 25 drb. igen érdekes régi könyvet. — 2. La Borda Kálmán 1 drb. císelírozott ékszerirtó edényt a XVIII. századból; Careharodon ronlelti nevű balnak egyik fogát: növényevő fog; egy pár rézsarkantyút; régi könyvet; sajtáságos debreczeni pipát. — 3. Novák Ferencz 10 drb. német, osztrák, selmecezi és lengyel pénz. — 4. Wartha Ferencz egy drb. nagyszabású 1848-ki kiáltványt egy hazafias szásztól magyar nyelven és több drb. régi pénz. — 5. Vass Albert több drb. újabbkori régi pénz. — 6. Kerekes Mihály (Nagy-Ényedről) egy drb. csigakövéletet tertiär korszak (valószínűleg Felső-Orbórol.) — 7. Jonás Géza. 1. János lengyel pénz; 2. Ferdinand 1660; 3. III. Ferdinand 1629. 4. Ferencz 1818; Zsigmond lengyel, 2 drb. 5. két nem használható ezüstpézt — 8) Schissel Septimius Geta ezüst. — 9) Bürger Lipót, Mathias ezüstpézt 1615, magyar N. B. — 10) Kabdebó Antal 1 drb. Immulit, (Szent. Lászlópézt) — 11) Löwy Mór 1/2 Penny angolpézt, 2 Skawédpézt, 1 1/2 Schilling dānezüstpézt, 1 Schilling rézpézt, 2 Schilling

dānpézt, 1 Schilling angolpézt, 1 drb. Hamburgi pénz VI. Károly 1726. 1 drb. 1 fillér, 2 drb. 2 fillér 2 drb. 3 fillér németpézt, 2 drb. japānpézt. — 12) Frits Gyula egy római pénz. — 13) Patay Rezső György-emlékérem. — 14) Balázs Endre 2 római pénz. 15) Herberger Béla 1 római pénz. — 16) Löwy Mór 1 ezüst pénz Frigyes Vilmos 1687-ből. — 17) Dr. Cserni Béla tanár 1 ezüst, Johan-Ernest érsek-féle 1690. 3 római pénz. — 18) Pátrovics Zoltán egy római edény alsórészét. 19) A helybeli es. és kir. katonaság műszaki osztálya (Genie Direction) egy fejnélküli Vesta szobrot.

Gyűlés után választmány az egyesületi muzeumba ment, hol dr. Cserni muzeumi őr kalauzolása illetve magyarázata mellett nagy érdeklődéssel szemlélte meg az egyes tárgyakat, örömmel győződve meg arról, hogy a rövid időn összegyűlt műemlékek befogadására a város által felajánlott két szoba már nem elégséges, hanem termekre van szükség. Reméljük, hogy a múlt közgyűlésen elfogadott eszme, egy állandó muzeum épület létesítéséről, minél hamarabb meg fog valósulni.

Tanügy.

A „Magyar Hírlap“ 20-iki számából vesszük át a következőket: „Érettségi vizsgálatokon a legkritikább esetek közé tartozik a bukás.

Lelkiismeretes tanár a gyöngye tanuló elbuktatja az alsóbb osztályokban s más pályára tereli a tudományos pályára nem való ifjut. —

A kitelbocsátanak a VII-ik, még inkább a VIII-ik osztályba, azt már nem szokták megbuktatni az érettségig, ha csak az utolsó időben határozott visszacsésést nem tanusít szorgalom dolgában.

Tavaly nagy feltűnést keltett, hogy a temesvári kath. főgymnasiumban 21 ifjat buktattak meg. Hitelesen tájékozunk magunkat annak idején s megtudtuk, hogy az igazgató önkényesen, igazságtalanul buktatta meg az ifjakat.

Most Gyulafehérvárról jelentik, hogy az ottani r. kath. főgymnasiumban 21 jelentkező közül 8 az írásbelin, 7 a szóbelin bukkott el, tehát összesen hat tette le az érettségi vizsgálatot. Ez megdöbbentő eredmény. Mi csak a száraz tényről levén tudomásunk, nem okoskodhatunk másként, hogy vagy korábban voltak a tanárok tulságosan elnézők, vagy most tulságosan szigorúak. — Harmadik eset lehetne, hogy a fiúk az utolsó évben absolute nem tanultak. — Szeretnők, ha az igazgatóság nyilatkoznék, hogy tudnók meg: hol az igazság. — Érdekel minket, érdekli ez a szülöket különösen, nemcsak az elbukott ifjak szüleit, de általában mindazokat, kik gyermekeiket iskoláztatják.“

Gyulafehérvárt, 1893 jun. 19.

A városból való végleges eltávozásom alkalmával e lap szerkesztésétől is megválnék, — nem mulasztatom el, hogy e lap m. t. olvasóinak az irántam tanusított jóakaratu támogatásáért e helyen köszönetet mondjak.

Mely után magamat továbbra is becses jó akaratukba ajánlván, maradtam kitünő tiszteletem kijelentésével

hívők

Publik Ernő, s. k.

IRODALOM.

* Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből, melyet a legjelesebb irodalom- s művelődéstörténelmi írók közreműködésével Beöthy Zsolt szerkeszt megjelent a hatodik füzet, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal és illusztrációkkal. A mostani füzetben Kardos Albert befejezi a XVI század vallásos irodalmának méltatását, élénk képet rajzolva az akkori protestáns szellemi mozgalmakról, az új hitért küzdő prédikátorok működéséről s a heves hitvitákról. Hegedűs István a XVI. századbeli humanista hagyományokat ismerteti, melyeknek áprólai különösen az erdélyi udvarban találtak pártfogókra. Szilágyi Sándor a század történeti irodalmáról értekezik, a latin s magyar nyelvű történetíráson kívül az egykorú emlékiratokra is kiterjesztvén vizsgálatát. Utána jogi irodalmunk kitünősége: Hajnik Imre, a régi magyar jogéletről és Werbőczy nagyírú Hármaskönyvéről értekezik, ismertetvén létrejöttének körülményeit, tartalmát és fontosságát, a meny nyiben a magyar jog tudományos művelését ő tette lehetségessé, s neki köszönhető, hogy idegen jog a magyart soha ki nem szorította. Végül Szilágyi Aron kezdi meg a XVI. századbeli lyrai költészet méltatását. A füzetet érdekes illusztrációk teszik még becsesebbé. A szövegben a XVI. századi irodalom legjelesebb termékei vannak bemutatva: egy-egy lap Sylves-

ter bibliafordításából és a Hármaskönyvből, Melius Predikációinak czimlapja, magyar köriratú képpel, Telegdi egyik munkájából az előszó; továbbá Vargases esztergomi érsek és történetíró arczképe, Werbőczy névaláírása s II. János király czimere. Külön mellékletül: a Jordánszky-kódex egyik diszlapjáról van hasonmás, a fedőlapon szövegolvasással, és Sylvester Új testamentumának czimlapja veres és fekete nyomásban. Mindkettő igen sikerült terméke a nyomdai technikának. A Képes Irodalom-történet-ből minden könyvkereskedésben kaphatók. Előfizetés 10—10 füzetre 4 forintjával az Athenaeum könyvkiadóhivatalához (Budapest, Ferencziek tere 3.) vagy bármely bazai könyvkereskedőhöz czimezhető.

— **Jókai Mór képes diszkiadásából** a Magyar Nábób folytatásaként megjelent a 7-dik füzet gyönyörű szövegképekkel. Ezen füzet ára 40 kr. A Magyar Nábób 17—18 füzetben lesz teljes s hazai disz munkáinak lényeges gazdagodását fogja képezni. Egy-egy füzet ára 40 kr.

* **A Fővárosi Lapok**-at, a magyar szépirodalom leggazdagabb, legértelmesebb, minden nap megjelenő közlönyét a közeli fél év alkalmából a művelt közönség szíves figyelmébe ajánljuk. Ez a jónevű várlap új év óta újult erővel folytatja pályafutását, szépirodalmi tartalmát tekintve, tartalmasabbá, napi érdekű közleményeit illetőleg mozgalmasabbá s élénkebbé vált. Munkatársai, élükön Jókai Mórral, a legismertebb s legkedveltebb szépirodalmi írók; napi érdekű közleményeit pedig, melyek nem egyszer feltűnést keltenek, a journalistika legkiválóbb írói szolgáltatják. Közül a lap évenként több eredeti és külföldi regényt, melyek kötetekben vásárolva, a vállalat előfizetési árát jóval túlhaladnák; rövidebb és hosszabb elbeszéléseket, költeményeket, szellemes csevegéseket, eredeti leveleket Europa minden nagyobb városából; éber figyelemmel kíséri a képviselőház üléseit, a társadalmi élet mozanatait, ismerteti az irodalom, művészetek minden újodonságát s divattudósításait a legelőkelőbb czégek, a párisi lapokkal egyidejűleg szolgáltatják. A lap újévől kezdve minden vasárnap illusztrált mellékletet ad, mely a divat legújabb jelenségei, a háztartás, lakásberendezések stb. felől tájékoztatja az olvasót és ezek mellett egész tömegét hozza az apró vegyes közleményeknek. A „Fővárosi Lapok“ mostani alakjában és beosztásával nem csupán legértelmesebb szépirodalmi lapunk, hanem egyúttal olyan közlöny, mely a közönséget minden irányban élénken és gyorsan tájékoztatja. A Fővárosi Lapok előfizetési ára: 1 hóra 1 frt 40 kr, negyedévre 4 frt. Megrendelő cím: Fővárosi Lapok kiadóhivatala Budapest, Ferencziek-tere 3.

Ujdonságok.

— **Egyházi ünnepély.** Az itteni ágost ev. hitvall. egyházközség folyó hó 29-én fogja százéves fennállását ünnepelni s ugyanakkor a Gusztáv Adolf egyesület szászsebesi főkegylete városunkban tartja meg évi rendes közgyűlését. Az ünnepély sorrendjéből kiemeljük, hogy a luth. templomban d. e. 10 órakor isteni tisztelgetést tartanak, melyen Thullner Ernő, debreceni ev. lelkész szónokol. Ezt követi a Gusztáv Adolf főkegylet évi rendes közgyűlése. Délkor társas ebédre gyűlnek össze a „Nap“ című vendéglő kerthelyiségében.

— **Nőgyűleti hangverseny.** Az evang. nőegylet alapításának 50. évfordulója alkalmából folyó hó 29-én hangversenyt rendez, mely iránt városzerte nagy az érdeklődés. Az egylet élén álló nemes asszonyoknak sikerült a szászsebesi zeneegyletet közreműködésre megnyerni s így biztosak lehetnek ügyük sikere felől.

— **Értesítés.** Az alsófehérmegyei tört., rég. és természettudományi egyletnek t. cz. tagjait, valamint a tudomány iránt érdeklődő közönséget értesitem, hogy az egylet által dr. Cserni Béla úr vezetése alatt eszközölt ásatások a Rhemánn-téle kertben — ez évre nézve a napokban véget érnek, s miután a megtekintést igen is megérdemlik, e napokban annál is inkább szíveskedjenek megtenni, mert e hét után a kiásott területre a föld vissza fog hordatni. Kóródy Péter, egyleti titkár.

— **A gyulafehérvári rabsegélyző-egylet** e hó 25-én d. u. 4 órakor a városház nagytermében közgyűlést fog tartani. —

— **József Agost** főherceg és Augustus bajor hercegnő eljegyzése alkalmából a „Képes Családi lapok“ a fenséges jegyesek bú arczképét közli a 25. számában, mely az érdekesebb érdekesebb közleményeket tartalmazza. A folyamatban levő közleményeken kívül különösen megemlítendő: Abrányiné Katalin Klementin „Örök harc“ című szellemes tárczacik-

ke. Dura Máténak Ne sirj, ne sirj, és Angyal Emilnek „Nővérem halálára“ című költeményei; Kéray Elzának „A havas gyöngye“ című rajza, végül egy kis beszély Sudermantól Hollós fordításában. Kiváló érdességet kölcsönöznek e számnak az Otthon által kiadott „Május“ emlékalbumból közölt szemelvények. Melyek a legelőkelőbb írók és társadalmi életünk előkelőbb férfainak tollából erednek. Mindez mutatja, hogy a „Képes Családi Lapok“ mindenkor az események színvonalán áll s a legnagyobb mértékben méltó a magyar olvasó közönség pártolására s valamint máskor, úgy ez uttal is megragadjuk az alkalmat, hogy e kitűnő és jutányos szépirodalmi közlönyt olvasóink figyelmébe ajánljuk. Kiadóhivatal Budapest, Nagy korona utca 20 sz. Mutatványszámok bárkinék kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

— **Papiros ablakok.** Az Egyesült-Allamokban széltere kezdik használni a papirost ablaktáblakul. E célra külön papírt készítenek, mely olyan, mintha zsíros volna s pergamenszerű. Persze átlátni nem lehet rajta, a fénysugarakat nem bocsátja át, de igen is a hő sugarakat, úgy, hogy téli kerteknél nagyon használható. Egy 94—63 cm. papírtábla 85 centbe kerül s tart négy évig.

— **A villamosság és az állatok.** Egy londoni állatkertben a legújabb időkben kísérletet tettek arra nézve, hogy milyen hatása van a villamosságnak az állatokra. Legérzékenyebbek mutatkoztak a villamossággal szemben a macskafélék, azután a majmok s az oroszlánok, melyek valóságos siránkozó hangot adtak a kísérlet alatt; a vizilóra ellenben az áram sem mi látható hatást nem gyakorolt. A mi az elefántot illeti, ennek úgy látszik, a kísérlet igen kellemes szórakozást nyújtott, mert magaviselete azt árulta el, hogy jól érzi magát és semmi kifogása sincs az operáció ellen. A lovakat a villamos áram mintegy hypnotikus állapotba helyezi s ez idő alatt a legvadabb nyugtalanabb lovak is nyugodtan engedik át patáikat a patkolásra.

— **A régi jó idők.** Vasvármegye 1723 január 4-ikén rendeletet adott ki, mely megszabja a mesterembereknek, hogy mit mennyi árban készíthetnek. A XVII. század végén s a múlt század elején egy garasba 3 krt vagy 5 denárt számítottak. 20 garas tett hatvan krt, vagy 100 denárt s 60 krajczár vagy 100 denár egy forintot. Az árszabásból ezeket idézzük: Csizmadiák: Egy pár „legöregebb“ csizma 1 frt 75 denár; kisebb kordován-csizma 1 frt 25 d.; asszony-nak való kordován-csizma 1 frt; öregebb kordovánból való cipelés 40 d.; legöregebb kocsinak való fekete csizma 1 frt 70 d.; szattyánból való asszony-csizma 85 d.; tizenkét esztendő gyermeknek való kordován-csizma 70 d.; szattyánból pedig 55 d.; legöregebb csizmanak összevarrásától vagyis elkészítésétől 7 d.; legöregebb csizmanak fejelésétől 65 d.; kisebb pedig fejelésétől 55 d.; egy pár kordován deli-csizma uszarkastul 85 d.; karmasinból, vagy más jóféle fekete bőrből való deli-csizma 1 ft 25 d.; egy pár karmásincsizma selyemzsinórral 3 frt. — Német vargák: Egy pár asszony-nak való, kordovánból vagy más jóféle fekete bőrből való cipelés 85 d.; legjobb és festett bőrből való cipelés 1 frt.; kisebb, kordovánból való cipelés 75 d.; egy pár asszony-nak való cipelés 75 d.; egy pár asszony-nak való pautofi 85 d.; tizesztendő alul valóknak való cipelés 30 d. — Váltómives szabók: Egy selyemposztóból való dolmán-nak varrásától 75 d.; egy selyem-posztómenté varrásától 60 d.; bélelt nadrágtól 3 d.; bélelt nadrágtól 20 d.; közönséges posztóból szolgarendnek való dolmántól 40 d.; mentétől 35 d.; egy posztóval bélelt kalpagtól 12 d.; egy fűsz-szony-nak való prémes váltól 1 frt; közönséges váltól halcsonttal 60 d.; halcsont nélkül váltól 28 d.; egy főrendnek való csipkével meghányt bélelt szoknyától 50 d.; közönséges, cselédnek való szoknyától 20 d.; egy köpönyeg-varrástól 25 d.; német köpönyeg-varrástól prém nélkül 50 d.; prémmel pedig 6 d.

— **Petroleum származása.** Sok tudós vizsgáló törte fejét a petroleum létrejöttének tanulmányozásán s daczára ennek, mai napig sincs teljes bizonyossággal kiderítve, hogy miként főzik a föld mélyében titkon munkáló erők ez időtlen idők óta ismert világító anyagot, mely szerves összetételét illetőleg nem egyéb, mint szén és könnyű különböző összeköttetésekben. Egy része a vegyésznek azt állította, hogy a föld mélyében a nagy nyomás és meleg hatása alatt a vizgőzők könnye egyenesen összeköttetésbe lép szén-savtartalmú anyagokkal, vagy éppen szabad alkalikus földfémek vegyülnék szén-savval. A vegyészek más csoportja azt állította, hogy a mélyben levő nagy hő hatására az ott levő növényi, tehát széntartalmú anyagok — tönkrement vegetációk maradványai — mintegy le-

desztilláltatnak s így áll elő a petroleum. E föltevést azonban megdöntötték a vizsgálatok. A növények vegyi összetétele teljes merőben ellentmond annak, hogy abból oly vegyi összetételű anyag származhassék, mint a milyen a petroleum. A növényi anyagoknak rendkívüli magas széntartalma van, tehát feltétlenül sok szabad szénnek kellene a petroleumban lenni, de azt sohasem találtak abban, sőt még közvetlen közelében sem. Egy újabb vizsgáló azt biszi, hogy a petroleumnak állati eredete van és tényleg e feltevésnek van a legnagyobb valószínűsége. Megvizsgálták azokat az anyagokat, melyek állati maradékok nagy nyomás alatti leparlásakor származnak. Hal-olajat, később annak megfelelő zsírsavakat tiz légköri nyomás alatt ledesztilláltak s kitért, hogy az így nyert folyadék vegyi összetétele megfelel ama szénhydrogéntartalmu anyagkeveréknek, a melyből a petroleum áll. Azt vetették e vizsgálatok ellen, hogy miért nincs nitrogén, az állati szervezet egyik főalkotó eleme jelen a petroleumban, ha állatokból származik? De ez ellenvetés nem gyöngíti a föltevést, mert tudvalevő, hogy állati rothadó anyagok nitrogénje hamar ammoniakká válik. Valószínű tehát (!) hogy évmilliók óta eltemetett ősszállatok zsírja vagy talán éppen az ősember földi maradványai adnak nekünk ma világosságot.

C S A R N O K.

„Ezeregy rögeszme“.

— Regény. —

Írta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Én szerettem a macskát, hanem ez a bizalmas ság most kellemetlenül hatott reám; elkergettem az állatot, de az ismét elővánszorgott és a hátam mögé szaladt, ekkor felugrottam s a szolga után kiabáltam. Mire a szolga előjött, a macska az ágy alá bujt s ott is maradt.

Estefelé elmentem sétálni; hazajövet halom a szolgámat a szobaleánygyal csevegni.

Gazd'uram nemsokára meg fog megbolondulni; fekete macska? ördög! nem volt ott semmi se!

Kissé megszeppentem; ha csakugyan valóságos volt a látomány, akkor valami varázshatalom alatt állok, ha pedig csak képzelem volt, úgy meg fogok bolondulni, mint ahogy a szolgám mondta.

Elképzelheti kedves barátom, mily lázas türelmetlenséggel vártam a következő napon a hat órát.

Szolgámat most egy spanyol-falmögé rejtettem el. Alig ütötte el a hat órát, már a macska ott ült mellettem.

Előszólítottam a szolgámat, akinek éppen el kellett volna taposni az állatot, de ugyanabban a pillanatban a macska felugrott az ölembe.

John nem látta, én legalább úgy vettem észre, hogy nem látja az állatot.

Homlokomon hideg verejték ült.

John — szólék — nem lát maga semmit sem az ölemben?

John egy darabig végig szemlélt engemet. Végre úgy látszott, mintha valamire elhatározta volna magát.

De igen uram! — mondá — egy csunya fekete macskát!

Fellélegzettem.

Vigye hát ki innen!

Ő kinyújtotta karjait, ölbe fogta a macskát és kivitte.

Kissé meg voltam nyugtatva. Hanem amint tiz pereczel később kiléptem a folyosóra, valami hangos kacaj ütötte meg füleimet.

Na lelkem, most már csakugyan azt mondom, hogy a gazda megbolondult; azzal képzelődik, hogy egy fekete macska van a szobájában. Azt kérde ma tőlem, hogy nem látom-e a macskát?

Hát te mit feleltél rá?

Hát azt feleltem, hogy igenis látom. — Aztán tudod mit csinált?

Mit no?

Íde adta a macskát, én meg kivittem.

Hát csakugyan kivitted?

Dehogyan vittem! Hiszen csak ő képzelte úgy. De mit értem ró'na vele, ha megmondom neki az igazat? Egyszerűen kirugott volna. — Aztán meg miért nem látnék én egy fekete macskát 25 font fizetésért, ha ő éppen úgy kívánja; 30 fontért két macskát is látok én olyat, melynek se hirt se hamva. Kitelik az időből úgy is!

Nem kellett többet hallanom.

A macska harmincz napon keresztül a legnagyobb pontossággal jelent meg: a 31-iken nem került elő már.

Már azt hittem, hogy megszabadultam tőle, a másnap este, miközben lázas aggodalommal követtem az óra mutató perczegését, feltáru a mellék-szoba ajtaja s azon egy fényes öltözött inas lépett beneszten. — Az óra épen hatot ütött. Először azt hittem, hogy valami izenettel küldték hozzám de ő a zsölye mögé állott. Osengettem, a szolgálja előjött, de nem látott semmit sem.

Távozást intettem neki, míg tízet ütött az óra, mikor ágyba akartam feküdni. Az inas ágyam előtt leült egy székre, s folyton nézett reám.

En le se hunytam a szememet, mert ő mindig ébren volt s csak a hajnali fényre tűnt el.

Egész esteli hat óráig megint szabad voltam, ekkor megjelent az inas.

Igy ment ez egy hónapig. Már nem is hittem ezután, hogy meg fogok szabadulni a jelenésektől, s remegve vártam a következő napot.

Másnap az ágyfüggönyök mögött valami halk nesztámadt, megfordulok, s mit látok: csontváz!

Mereven nézett reám türes szemeireivel. Felállottam s többször fel s alá sétáltam a szobában, a koponya minden mozdulatomat követte. S bár a törzs mozdulatlan állott, a tekintet pillanatra se esett le rólam.

Ma éjjel már nem volt bátorságom, hogy az ágyba feküdjem. Nyitott szemekkel feküdtem a zsölyében, mely mögött tegnap még az inas állott, akit ugyszólván, sajnáltam.

Reggel a csontváz eltűnt.

Előhívtam John, hogy az ágyat rendbe hozza, s a függönyöket összetűzze.

Mikor eltűnt a hatot, ugyanaz a nesztűtötte meg füleimet; láttam, mikor a csontkezek a függönyöket kibontották, s a csontváz előlépett.

Ezuttal azonban már ágyba feküdtem.

A koponya, mely hajnalig minden mozdulatomat figyelemmel kísérte, felém fordult, s reám mereszté türes szemeireit.

Képzelteti most már orvos ur, hogy milyen éjszakám volt! S tudja-e kérem hogy ez huszszor így történt? Nos, mit gondol, tud-e rajtam segíteni?

Nagyon egyszerűen! — mondá az orvos.

Hogyan?

Ez az egész nem egyéb egy rögzemenél, egy képzelődésnél, egy unalmas látománynál!

Rám nézve mindegy, akár létezik a valóságban mit elbeszéltem, akár nem, a baj az, hogy látom.

Szeretném látni azt a csontvázat!

Tessék!

Mikor?

Mikor rá ér. — Holnap.

Jó hát holnap... Addig bátorság!

A beteg arcán keserű mosoly jelent meg.

Másnap reggeli 7 órakor az orvos elment a beteghez.

Nos — mondá — hol a csontváz?

Nyiltér*)

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, privát megrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kr és levelezőlapokra 5kr bélyeg ragasztandó.

*E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

Sok pénzt

kereshetnek tisztességes és megbízható egyének törvényesen kiállított részletveik és sorsjegyek elárúsítása folytán, kik bankházunkkal összeköttetésbe lépni akarnak.

Üzletünk 25 év óta áll fenn szilárd alapon.

Magas jutalék vagy fix fizetés mellett.

Ajánlatok intézendők

betéti társaság

Dirnfeld-testvérek

bankházánál

Budapesten, Fürdő-utca 4. sz. 63 3-5

Az imént tűnt el éppen — válaszolá a bíró tompa hangon.

Nos hát most már majd teszek róla, hogy többet ne is jöjjön látogatóba!

Nagyon lekötölezné vele orvos ur!

Őn nemde azt mondá, hogy rendszeren hat óra után jelenik meg?

Igen!

Akkor mindennek előtt meg kell állítani az órát!

Nem akarom, hogy az időről tudomása legyen!

Jó!

Aztán bérteszeljük az ablakokat s leeresztjük a függönyöket.

(Folyt. köv.)

Valódi

TIROLI POSZTÓ

férfiak és nők részére

BAUER RUDOLF-tól

Innsbruck, Rudolfstrasse 4.

Kész öltönyök, időszakai felsők, Joppenek, kalapok stb. 70 1-10

Ajánljuk a n. é. közönségnek

a legtisztább és vizmentes fedelmáz

Köszén Kátrányunkat

mindennemű nedvesség és farothadás megóvására.

—><—

A megrendelés czimzendő

A légszeszgyár igazgatóságának

Kolozsvárrt.

Van der Velden Ede,

69 2-3

a légszeszgyár igazgatója.

Elővigyázat a

ZACHERLIN

bevásárlásánál,

ezen leghathatósabb szernél mindenféle rovarok ellen.

Vevő: „Miért nyújt nekem nyilt rovarport? hisz én Zacherlin-t kértem és ez tudvalevőleg csak palackokban kapható. Jól tudom, hogy szédelés az, ha a híres Zacherlin-t papírsomagokban adják; ez csak közönséges rovarpor lehet. Vagy adjon egy bepecsételt palackot, a melyen Zacherl fel van írva, vagy a pénzemet vissza. Megcsalni nem hagyom magamat.

Kapható:

Gyulafehérvár: Frölich Gyula, Szentgyörgyi M. gyógyszer., Jakabfy Albert, Nagy József.

Abrudbányán: Molnár Árpád.

Balásfalván: Salmen J., Schiszl Károly, Simberger Salamon gyógyszer.

Nagy-Enyeden: Czirner J. József, Winkler János, Bisztricsány Lajos.

Mar-Ujváron: Virág Tamás.

Piskin: Ferber János, Zeidner Gusztáv.

Szász-Sebesen: Binder Lajos gyógyszer., Schneider Vilmos gyógyszer., Ohnitz János, Gross J. János.

Szászvároson: Vlad Miklós gyógyszer., Zobel W. G., Németh János, Vallepa F.

48-6

Legszebb minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Tartalomdus minta könyvek, még eddig nálunk nem láttottak, szabóknak bérmentetlenül.

Nem adok 2¹/₂ vagy 3¹/₂ frt árleengedést méterenként, sem a szabóknak ajándékokat, mi rendszeren a vevő hátrányára szolgál, — gyáramban készpénz fizetés mellett szabott árak vannak, hogy így alkalma legyen bárkinek is olcsón és jó árut vásárolhatni.

Ajánlom különösen — a sok imitált szövetekre való figyelmeztetés mellett

Ruha szöветеimet

Pervient, Doskint, és szabályszerű szöветеimet a fő-tisztelendő clerus becses figyelmébe, ugyszintén cs. kir. hivatalnokok, tűzoltók, tornászok, lövészek stbi figyelmébe. Livreekre, teke asztalokra, kocsibevonatok, utazó köpenyekre 4—14 frtig stb.

A ki értékes, tartós, használható, tiszta gyapju szöветеket és nem rongyokat, melyek a csináltatás költségeit sem érik meg, vásárolni akar, az forduljon bizalomteljesen a félmillio forint értékű ruha szövetgyáros

Stikarofsky Jánoshoz, Brünben.

Gyárom nagy kiterjedését és szállítási képeségét feltűntetendő, kinyilvánítom, hogy külföldi kivitelem kamgarn szöветеk, szabászati és könyvkötészeti kellékekben a legnagyobb egész Európában és meghívom a t. közönséget, hogy alkalomadtán óriási kiterjedésű gyáramat, hol állandóan 150 munkás van alkalmazva, megtekinteni sziveskedjék.

Szállítás csak utánvétellel.

Levelezés magyar, német, cseh clasz, francia és angol nyelven.

Nyom, Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.